Адыгэ макъ

№109 (20373)

2013-рэ илъэс

ШЭМБЭТ

МЭКЪУОГЪУМ и 22-рэ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Мэкъуогъум и 22-р — шъыгъо-шIэжь Маф, Хэгъэгу зэошхор къызежьэгъэ маф

**Адыгэ Республикэм щыпсэухэу лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!
Хэгъэгу зэошхом иветеран лъапIэхэр!**

Мэкъуогъум и 22-р шъыгъомрэ шIэжьымрэ я Мафэу егъэшIэрэу хэгъэгу тарихъым хэхьагъ. Илъэс 72-кIэ узэкIэIэбэжьымэ, фашист Германием лъыгъэчъэ заор къыригъэжьэгъагъ.

Шъыгъо-шIэжь мафэм тихэгъэгу ишъхьафитыныгъэ пае зыпсэ зытыгъэхэм ясаугъэтхэм тякIуалIэ, зэкIэ къинэу а зэо мэхъаджэм къытфихьыгъэр зэпызычыгъэхэм шъхьэкIэфэ инрэ рэзэныгъэрэ зэрафытиIэр къэтэгъэлъагъо.

Тиветеран лъапIэхэр! Мамыр ошъогур зэрэтшъхьащытым, тикIэлэцIыкIухэр насыпышIоу къэтэджынхэм иамал къызэрэтэшъутыгъэм апае гъуни нэзи имыIэу тышъуфэраз. Хэгъэгу зэошхом ТекIоныгъэр къыщыдэшъухыным пае лIыхъужъныгъэу зешъухьагъэр егъашIэми тщыгъупшэщтэп!

Тыгу къыддеIэу тиветеран лъапIэхэм, зэкIэ Адыгеим щыпсэухэрэм тафэлъаIо псауныгъэ пытэ, мамыр щыIакIэ яIэнэу, насыпышIонхэу ыкIи шIоу щыIэр зэкIэ къадэхъунэу!

ТиухъумакIохэм щытхъур адэжь!

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

ЛIЫШЪХЬЭМ ИIОФШIЭГЪУ ЗЭIУКIЭГЪУХЭР

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан Адыгеимрэ Пшызэ шъолъыррэ ащыпсэурэ быслъымэнхэм ямуфтиеу Къэрдэнэ Аскэрбый, ащ игуадзэу Шъхьэлэхъо Ибрахьимэ, къуаджэу Мэфэхьаблэ иадминистраторэу Хьэсани Мухьамэд тыгъуасэ аIукIагъ. Хабзэ зэрэхъугъэу, республикэм ипащэ мэзитIу-щым къыкIоцI ДиндэлэжьапIэм ипащэхэр регъэблагъэх, гумэкIыгъоу, щыкIагъэу щыIэхэм атегущыIэх, пшъэрылъхэр агъэнафэх.

Дин Iофыгъохэм атегущыIагъэх

— Ислъам диным къыдилъытэрэ лъэныкъохэмкIэ, КъурIаным итхагъэхэмкIэ тызекIоным тынаIэ тедгъэтын фае. Хьадэм ифэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэн, нэмыкI лъэныкъохэми зы екIолIакIэ къафэгъотыгъэныр мыщ дэжьым пшъэрылъ шъхьаIэу къэуцу. АщкIэ пшъэдэкIыжь зыхьырэр шъоры, диным пылъхэр, хэшIыкI фызиIэхэр арых, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан къызэрэугъоигъэхэм закъыфигъазэзэ. — Шэпхъэ гъэнэфагъэхэм адиштэу узекIон зэрэфаер ныбжьыкIэхэм ямызакъоу, тинахьыжъхэми къагурыжъугъэIон фае. Ащ пае къуаджэхэм нахьыбэрэ шъуадахь, цIыфхэм заIужъугъакI, шъуиеплъыкIэхэм, гухэлъэу шъуиIэхэм ахэр ащыжъугъэгъуазэх. ЩыIэныгъэм къыхэфэрэ лъэныкъо дэйхэм къыткIэхъухьэрэ лIэужхэр ащыухъумэгъэнхэм тызэгъусэу тынаIэ атедгъэтын фае. Еджагъэхэу, гъэсагъэхэу, диным хэшIыкI фызиIэ цIыфхэр тищыкIагъэх, ау ахэр республикэм щыдгъэхьазырынхэ фае. Адыгэхэм сыдигъуи шэн-зэкIокIэ дахэу ахэлъыгъэхэр къызфэдгъэфедэнхэми мэхьанэшхо иIэу сэлъытэ.

Непэ республикэм лъэпкъ ыкIи дин зэгурыIоныгъэр зэрилъыр, цIыфхэр мамырэу зэрэзэдэпсэухэрэр зэкIэмэ анахь шъхьаIэу АР-м и ЛIышъхьэ къыхигъэщыгъ.

Нэужым гущыIэр зыштэгъэ Къэрдэнэ Аскэрбый непэ ДиндэлэжьапIэм Iофэу ышIэрэм, гумэкIыгъоу иIэхэм республикэм ипащэ ащигъэгъозагъ. Финанс IэпыIэгъу ящыкIагъэу АР-м и ЛIышъхьэ зыкъыфигъэзагъ.

Мэщытхэм ягъэцэкIэжьынкIи, нэмыкI лъэныкъохэмкIи амалэу щыIэмкIэ ДиндэлэжьапIэм IэпыIэгъу зэрэфэхъухэрэр, щыкIагъэу щыIэхэр дэгъэзыжьыгъэхэ хъунымкIэ тапэкIи яшIуагъэ къызэрагъэкIощтыр ТхьакIущынэ Аслъан къыIуагъ.

* * *

Мы мэфэ дэдэм АР-м и ЛIышъхьэ зэгъэшIужь судьяхэм яIофшIэн зэхэщэгъэным фэгъэзэгъэ гъэIорышIапIэу республикэм щыIэм ипащэу Лъэхъэтыкъо Аскэр ригъэблэгъагъ. ТхьакIущынэ Аслъан бэмышIэу ипшъэрылъхэр зыгъэцэкIэнхэу езыгъэжьэгъэ пащэм фэгушIуагъ, иIэнатIэ гъэхъагъэхэр щишIынхэу фэлъэIуагъ. Непэрэ мафэхэм яхъулIэу Iофхэм язытет зыфэдэм, пшъэрылъ шъхьаIэу зыфигъэуцужьыхэрэм акIэупчIагъ.

Лъэхъэтыкъо Аскэр къызэриIуагъэмкIэ, зэгъэшIужь судьяхэм Iоф зыщашIэрэ участкэ 23-рэ Адыгеим ит, ахэр зэкIэ къыкIухьагъэх, финансхэм ыкIи кадрэхэм алъэныкъокIэ гумэкIыгъоу яIэхэр зэригъэшIагъэх. УФ-м исудьяхэм я Совет зэригъэнэфагъэмкIэ, зэгъэшIужь судья зы нэбгырэм мазэм къыкIоцI гурытымкIэ Iоф 200 фэдиз зэхифын фае. А къэгъэлъэгъонхэм Адыгеир ашIокIырэп, ау къыхэкIы зы судьям мазэм Iоф 250 — 280-рэ фэдиз зэхифэу. Джащ фэдэу ащ иIэпыIэгъурэ секретарымрэ мазэм Iоф 750-мэ ахэплъэх, ар бэдэд. Урысыем инэмыкI шъолъырхэм а пчъагъэр бэкIэ ащынахь макI. Арэу щытми, мы структурэм Iоф щызышIэхэрэм япшъэрылъхэр щытхъу хэлъэу зэрагъэцакIэхэрэр гъэIорышIапIэм ипащэ къыIуагъ. Пчъагъэрэ IэпыIэгъу къафэхъугъэ АР-м и ЛIышъхьэ зэрэфэразэхэр къыхигъэщыгъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Наградэхэр къаритыжьыгъэх

Тыгъуасэ АР-м и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан республикэ наградэхэр, щытхъуцIэхэр къызыфагъэшъошагъэхэм ар къэзыушыхьатырэ тхылъхэмрэ бгъэхалъхьэхэмрэ къаритыжьыгъэх. Тын лъапIэхэмкIэ къыхагъэщыгъэхэм ар пстэумэ апэу къафэгушIуагъ.

— ШъуиIофшIагъэхэмкIэ, шъуишIэныгъэхэмкIэ, сэнаущыгъэу, щэIагъэу шъухэлъымкIэ, IофшIэным шIульэгъоу фышъуиIэмкIэ мы наградэхэр, цIэ лъапIэхэр къэшъулэжьыгъэх, — къыIуагъ ащ. — Тырэгушхо шъощ фэдэ цIыфхэр зэрэтиIэхэм, неущырэ мафэмкIэ тызщыгугъырэр шъоры, арышъ, псаунығъэ пытэ шъуиIэнэу, гъэхъагъэхэмкIэ шъуиIофшIэн лъыжъугъэкIотэнэу сышъуфэлъаIо.

АР-м и ЛIышъхьэ иунашъокIэ медалэу «Адыгеим и Щытхъузехь» зыфиIорэр къыфагъэшъошагъ Адыгэ республикэ сымэджэщым ихирургэу Ацумыжъ Нурыет, АР-м инароднэ врачыцIэр къыфагъэшъошагъэу ар къэзыушыхьатырэ тхылъымрэ бгъэхалъхьэмрэ къыритыжьыгъэх Теуцожь район сымэджэщым иврач шъхьаIэ игуадзэу Кушъу Асе. Джащ фэдэу АР-м изаслуженнэ врачыцIэр къызыфагъэшъошагъэхэм ащыщых шIокI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ чIыпIэ фондым ипащэу Хьагъэудж Марыет, Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу сымэджэщым иприемнэ отделение имедсестрау Ирина Андрийчук, Адыгэкъалэ исымэджэщэу К.М. Батмэным ыцIэ зыхьырэм иврач шъхьаIэ игуадзэу Теуцожь Мэлайчэт, а сымэджэщ дэдэм кIэлэцIыкIухэм щяIэзэрэ врачэу Хъодэ Къэлэхъан, медицинэ IэпыIэгъу псынкIэм истанциеу Мыекъуапэ дэтым иврачэу Нарт Наталье, Адыгэ республикэ сымэджэщым иотделение ипащэу Виктор Шатохиныр, нэмыкIхэр. Социальнэ фэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэн ылъэныкъокIэ заслуженнацIэр къыфагъэшъошагъ ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэу АР-м щыIэм иотдел ипащэу Дэгумыкъо Фатимэ.

Мы мафэм наградэу къыфагъэшъошагъэр къызэратыжьыгъэхэм ащыщ Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьи. ШIокI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ фондыр зыщыIэр илъэс 20 зэрэхъурэм ипэгъокIэу ащ иIофшIэн лъыгъэкIотэгъэным иIахьышIоу хишIыхьагъэм, профессионализмэгъэ ин хэлъэу зэрекIолIагъэм афэшI бгъэхалъхьэу «20-летие ОМС» зыфиIорэр къыфагъэшъошагъэу фондым ипащэу Хьагъэудж Марыет къыритыжьыгъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ цIыфхэм яупчIэхэм джэуапхэр къаретыжьых

<u>УпчIэ:</u> Урысыем и Президент якIэщакIоу шъолъырхэм ялIышъхьэхэм яхэдзынрэ Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ ихэдзынрэ зэхъокIыныгъэхэр афашIых. Зы лъэныкъомкIэ, шъолъырхэм фитыныгъэ араты ежь-ежьырэу шъолъырым ипащэ зэрэхадзыщт шIыкIэр къыхахынэу. ЯтIонэрэ лъэныкъомкIэ, хэдзынхэм мажоритар системэр ащыгъэфедэгъэным тегъэпсыхьэгъэ законопроектым Къэралыгъо Думэм джыдэдэм щыхэплъэх. Ащ фэдэ екIолIакIэм сыдэущтэу уеплъыра? Мы лъэныкъомкIэ Адыгеим сыда къыпыщылъыр?

<u>Джэуап:</u> Шъолъырхэм япащэхэм яхэдзын фэгъэхьыгъэу мары къэсIон слъэкIыщтыр: шъолъырхэм япащэхэм яхэдзынкIэ зэхъокIыныгъэхэр зыкIашIыхэрэр регион хабзэм изэхэщэнкIэ шIуагъэ къэзытыщт шIыкIэ-амалхэм алъыхъугъэным пай. ТэркIэ ар мэхьанэшхо зиIэ социальнэ-политикэ Iофыгъоу щыт. Лъэпкъ, дин зыпкъитыныгъэрэ социальнэ мамырырэ Адыгеим зэрилъхэм тэ тарэгушхо ыкIи типшъэрылъыр ахэр къэтыухъумэнхэр ары. Ащ пае мы IофыгъомкIэ унашъоу аштэщтхэм якъыхэхынкIэ пшъэдэкIыжьырэ акъылыгъэрэ нахь къызыхэдгъэфэн фае. Тиджырэ лъэхъан политикэ партиехэм, общественнэ организациехэм, социологхэм,политологхэм консультациехэр мы IофыгъохэмкIэ адызэхащэх. Мы охътэ благъэм ищыкIэгъэ унашъор аштэщт ыкIи Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм ар алъагъэIэсыщт.

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ ихэдзынхэм мажоритар системэр ащыгъэфедэгъэным ехьылIэгъэ Iофыгъом фэгъэхьыгъэмэ, шъыпкъэ, ар хэдзынхэм ядемократическэ системэ зафэу щыт ыкIи ащ детэгъаштэ.

<u>УпчIэ:</u> Урысыем къыщыхъугъэ кIэлэцIыкIухэр IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэухэрэм апIунхэу зэрамытыжьыхэрэм ехьылIэгъэ законымкIэ сыд фэдэ еплъыкIа уиIэр? Мы Iофым о таущтэу уеплъыра? Мы IофыгъомкIэ Адыгеим иIофхэр сыд фэдэха?

<u>Джэуап:</u> Урысыем къыщыхъугъэ кIэлэцIыкIухэр IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэухэрэм апIунхэу ямытыжьыгъэнхэм тегъэпсыхьэгъэ Iофтхьабзэу зэрахьэхэрэр ищыкIагъэхэу сэлъытэ. Сыда пIомэ IэкIыб къэралыгъом ращырэ кIэлэцIыкIум ифитыныгъэхэр къэухъумагъэ хъухэрэпышъ, Урысыем къихъухьэгъэ кIэлэцIыкIухэм жъалымагъэкIэ бэрэ адэзекIохэу къыхэкIышъ ары.

2008-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу Адыгеим щыпсэурэ кIэлэцIыкIухэр апIунхэу IэкIыб къэралыгъохэм арысхэм аратыжьхэрэп.

2008-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу Адыгэ Республикэм къихъухьэгъэ сабый гори IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэухэрэм апIунэу аратыжьыгъэп. ТапэкIи джащ фэдэу щытыщт. ТикIэлэцIыкIухэр — тигъугъапIэх. Ахэр яунэ щапIунхэ фае, тэ, нахьыжъхэм, зэдытиIофыр ахэм тэрэзэу хэхъоныгъэ ашIынымкIэ ыкIи щыIэныгъэм зыкъыщызэIуахынымкIэ ящыкIэгъэ амалхэр ядгъэгъотынхэр ары.

Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм яупчIэхэр

<u>Къалэу Мыекъуапэ иурамэу Краснооктябрьскэм тет унэу N 63-м щыпсэурэ бзылъфыгъэу зыцIэ къезымыIуагъэм иупчI:</u>

Илъэси 2 — 3-кIэ узэкIэIэбэжьмэ, тиунэ гъэцэкIэжьынышхо (капитальнэ ремонт) рашIылIэгъагъ. Ау егугъухэзэ ар ашIыгъэп. КIашъохэр къетэкъохыжьых, чIыунэм иджэхашъо упхырэзы, унэр шынэ зэпыт. Ащ епхыгъэу чIыунэм аргъойхэр из, мэIае къеу. ГъэIорышIэпIэ компаниеу N 4-м зыфэдгъэзагъэти, тэ тимылъкукIэ унэр дгъэцэкIэжьынэу къытаIуагъ. Унэр фэтэри 4-у зэхэтышъ, мылъкур зэрэтыугъоиштыр тшIэрэп. Iофым хэкIыпIэ горэ къыфэбгъотынэу тыолъэIу.

<u>Джэуап:</u> ПсэупIэхэм афэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэм къызэрэщыдэлъытагъэмкIэ, фэтэрыр зиунэе мылъкоу щытхэр ары фэтэрыбэу зэхэт унэм гъэцэкIэжьынышхохэр ешIылIэгъэнхэмкIэ хьарджхэр зыпшъэ дафэхэрэр. ГъэцэкIэжьынышхо зэрашIыщтым ехьылIэгъэ унашъор, ащкIэ шапхъэу щыIэхэр ыкIи мылъкур къызэратIупщыщт шIыкIэр фэтэрхэр зиехэм язэIукIэ щаштэх.

Ащ нэмыкIэу фэтэрыбэу зэхэт унэхэр зыехэм фитыныгъэ яI федеральнэ бюджетым имылъкоу 2007-рэ илъэсым бэдзэогъум и 21-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 185-р зытетэу «Унэ-коммунальнэ хъызмэтым игъэкIэжьынкIэ IэпыIэгъу язытырэ Фондым ехьылIагъ» зыфиIорэм къыщыдэлъытагъэр къызыфагъэфедэзэ, фэтэрыбэу зэхэт унэхэм гъэцэкIэжьынышхохэр яшIылIэгъэнымкIэ республикэ программэм хэлэжьэнхэу. Мы программэм хагъэхьанхэм пае унэхэр зиехэм гъэIорышIэкIо организацием зыфагъэзэн фае.

<u>Мыекъуапэ щыпсэурэ Королева Ольгэ Владимир ыпхъум иупчI:</u>

Къалэу Москва щыпсэурэ бзылъфыгъэ горэм ицыхьэшIэгъоу сызэрэщытыр къэзыушыхьатырэ тхылъ сиI. А бзылъфыгъэм янэ гъэрекIо ишэкIогъу мазэ идунай ыхъожьыгъ. Зи зыщымыпсэурэ фэтэрым изытет сылъэплъэ. Ау джы къызынэсыгъэм псым пае пкIэу атын фаер зэрыт счетыр къысIокIэ. Зигугъу къэсшIырэ унэр Хьахъуратэм ыцIэкIэ щыт урамым тет, унэм иномерыр 229-рэ, фэтэрым — 75-рэ, ДЭУ-у N 4-м хэхьэ (пащэр Кулаков).

<u>Джэуап:</u> Унэр зием ицыхьэшIэгъу цIыфэу узэрэщытым елъытыгъэу о пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр уиIэх.

Шэпхъэ гъэнэфагъэу щыIэхэм атетэу, псэу агъэкIодыгъэр, зыфэдизымкIэ къэбархэр гъэIорышIэкIо компанием о IэкIэбгъэхьанхэ фае. А пчъагъэхэм атетэу коммунальнэ фэIо-фашIэу зигугъу къэпшIыгъэм тефэрэ пкIэр къалъытэ.

Хэдзынхэм зафагъэхьазыры

Муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» инароднэ депутатхэм я Совет идепутат хъунхэмкIэ къагъэлъэгъощт кандидатхэр къыхэхыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ пэшIорыгъэшъ партийнэ голосованиер мы мафэхэм Мыекъуапэ щыкIуагъ.

Шъугу къэдгъэкIыжьын, 2013-рэ илъэсым Iоныгъом и 8-м Мыекъуапэ инароднэ депутатхэм якъэлэ совет хэхьащтхэм яхэдзынхэр зэрэкIощтхэр, ащ ехъулIэу Урысыем иполитическэ партиеу «Единая Россия» зыфиIорэм ичIыпIэ къутамэу Мыекъуапэ щыIэмрэ Урысые народнэ фронтымрэ пэшIорыгъэшъ голосованиер зэхащагъ.

«Единэ Россием» игъэIорышIакIохэм якомандэ Мыекъуапэ щыгъэпсыгъэным епхыгъэ кампанием мы праймеризыр къыкIэлъэкIо. Ащ иапэрэ едзыгъоу щыIагъэм партием къыгъэлъэгъогъэ Александр Наролиным жъоныгъуакIэм и 26-м текIоныгъэр къыщыдихыгъ, муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрацие ипащэ хъугъэ.

Мэкъуогъум и 13-м къыщегъэжьагъэу и 19-м нэс площадки 10-мэ пэшIорыгъэшъ голосованиер ащыкIуагъ, анахьэу зыдырагъаштэхэрэр къыхахыгъэх.

— Общественностыр къыхагъэлажьэзэ, упчIэжьэгъу ашIызэ нэмыкI политическэ партиехэр зекIохэрэп, ащ фэдэ шIыкIэр агъэфедэрэп, тэ ар тиI, — еIо партиеу «Единэ Россием» и Адыгэ чIыпIэ къутамэ и Секретарэу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу Iэщэ Мухьамэд. — Мы шIыкIэм шъыпкъагъэ зэрэхэлъым уехъырэхъышэжьынэу щытэп.

ШХОНЧЫБЭШIЭ Рузан.

ТщыгъупшэщтэпI

Муниципальнэ предприятиеу «ЦIыфхэм яфэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэн фэгъэзэгъэ комбинатыр» зыфиIорэм идиректорыщтыгъэу, Урысыем унэ-коммунальнэ хъызмэтымкIэ изаслуженнэ IофышIэу Хьашхъуанэкъо Хьазрэт Рэмэзанэ ыкъор илъэс 58-м итэу 2013-рэ илъэсым мэкъуогъум и 19-м дунаим ехыжьыгъ.

Хьазрэт 1955-рэ илъэсым жъоныгъуакIэм и 31-м Теуцожь районым ит къуаджэу Джэджэхьаблэ къыщыхъугъ. Муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрациерэ инароднэ депутатхэм я Советрэ ацIэкIэ Щытхъу тхылъхэр бэу къыфагъэшъошагъэх илъэсыбэрэ гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIагъэм, пшъэдэкIыжь ин хэлъэу икъулыкъу пшъэрылъхэр зэригъэцэкIагъэхэм апае.

Джащ фэдэу иIэпэIэсэныгъэрэ ихъупхъагъэрэ апае рэзэныгъэ тхылъхэр мымакIэу къыфагъэшъошагъэх. ИIоф хэшIыкIышхо зэрэфыриIэм ыкIи къулайныгъэ ин хэлъэу къыфэIорышIэрэ цIыфхэр зэрэзэрищэхэрэм апае медалэу «Урысыем унэ-коммунальнэ хъызмэтымкIэ иIофышIэ гъэшIуагъ» зыфиIорэр къыфагъэшъошагъ. Тхылъэу «Лъэпкъхэм ядышъэ фонд» зыфиIорэми ащ ыцIэ дэхьагъ.

ЦIыф зафэу, хьалэлэу щытыгъэ Хьазрэт шIукIэ тыгу илъыщт.

Игупсэхэмрэ иныбджэгъухэмрэ

БзэджэшIагъэ зезыхьагъэм ифитыныгъэхэр къаухъумэнхэм фэшI ащ иIахьылхэм акцие зэхащагъ

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу къызэритырэмкIэ, мэкъуогъум и 19-м чэщым сыхьатыр 2-м Тэхъутэмыкъое районым иадминистрацие зычIэт унэм дэжь нэбгырэ 60 фэдиз къыщызэрэугъоигъ.

А купым хэтыгъэ лIыкIохэм район администрацием ипащэ ыкIи республикэм ихэбзэухъумэкIо къулыкъухэм закъыфагъэзагъ.

— Къуаджэу «Новая Адыгея» зыфиIорэм щыщ хъулъфыгъэу илъэс 39-рэ зыныбжьым медицинэ ыкIи юридическэ IэпыIэгъу зэрищыкIагъэр ары акциер зэхэзыщагъэхэм Iофыгъо шъхьаIэу къагъэнэфагъэр. ЫпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ хъулъфыгъэм уголовнэ бзэджэшIагъэ зэрэзэрихьагъэм къыхэкIыкIэ хьапсым чIэс. Iофыр нахь тэрэзэу зэхафыным фэшI бзэджэшIагъэр зезыхьагъэр Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм ащагъ, — къеты АР-м и МВД ипресс-къулыкъу.

Хъулъфыгъэм иIахьылхэм аIукIэнхэу къуаджэу Тэхъутэмыкъуае къэкIуагъэх АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэ игуадзэ, УФ-м и МВД Тэхъутэмыкъое районымкIэ иотдел ипащэ, мы муниципальнэ образованием иадминистрацие ипащэ. Общественнэ рэхьатныгъэр укъуагъэ хъугъэп. Акцием хэлэжьагъэхэм зи мыхъун аIуагъэп, ашIагъэп. Ау уголовнэ пшъэдэкIыжь зэрагъэхьырэ хъулъфыгъэм иконституционнэ фитыныгъэхэр укъуагъэхэ хъугъэу ащ иIахьылхэм зэIукIэгъум къыщаIуагъ. Ащ епхыгъэу джырэ уахътэ уплъэкIунхэр макIох.

Муниципальнэ унитарнэ предприятиеу «Майкопводоканал» зыфиIорэм щылажьэхэрэм гухэкIышхо ащыхъугъ къалэу Мыекъуапэ щыпсэурэ цIыфхэм яфэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэн фэгъэзэгъэ муниципальнэ предприятием пащэу иIэгъэ Хьашхъуанэкъо Хьазрэт Рэмэзанэ ыкъор зэрэщымыIэжьыр ыкIи зидунай зыхъожьыгъэм иунагъорэ иIахьылхэм афэтхьаусыхэх.

Хэгъэгу зэошхор пчъагъэхэмкIэ ыкIи хъугъэ-шIагъэхэмкIэ

Мэкъуогъум и 22-м, 1941-рэ илъэсым Хэгъэгу зэошхор къежьагъ.

* * *

Хэгъэгу зэошхор къызщежьэщтым, Германием СССР-м игъунапкъэхэм цIыф миллиони 5,5-рэ, танк 4 300-рэ, къухьэлъатэ мини 5 къариугъоилIэгъагъ. Германием готыгъэх Венгрием, Италием, Румынием, Финляндием, Японием.

* * *

ЯтIонэрэ дунэе заом къэралыгъо 72-рэ хэщагъэ хъугъагъэ, дзэкIолIхэу ыкIи офицерхэу миллиони 110-рэ фэдиз. Заор окIофэ нэбгырэ миллион 62-рэ Iэпэ-цыпэ хэкIодагъ, ахэм ащыщэу миллион 27-р СССР-м ицIыфыгъэх.

* * *

Берлин пае зэошхоу щыIагъэм (16.04 — 2.05.1945) бгъуитIумкIи нэбгырэ 3.500000 хэлэжьагъ, мин 52-рэ Iашэхэр ыкIи минометхэу, танкхэу 1700-рэ, къухьэлъатэу мин 17.

* * *

Берлинскэ операцием илъэхъан лъэсыдзэ 70-рэ, танкыдзэу 12, нэмыц дивизиеу 11 агъэкIодын алъэкIыгъ. Гъэрэу нэмыц дзэкIолI ыкIи офицер мин 480-рэ къаубытыгъагъ, Iашэхэу ыкIи техникэу пыим къытырахыгъагъэм ипчъагъи бэдэдагъ.

* * *

Берлин пае кIогъэ зэошхохэм лIыгъэшхо къахафэу зэуагъэхэм ащыщэу нэбгырэ 600-м ехъум щытхъуцIэу **«Советскэ Союзым и ЛIыхъужъ»** зыфиIорэр къалэжьыгъ, афагъэшъошагъ, нэбгырэ 13-мэ Советскэ Союзым и ЛIыхъужъ и Дышъэ Жъуагъо ятIонэрэу аратыгъ. Берлин штэгъэным хэлэжьэгъэ пстэуми медалэу **«За взятие Берлина»** аратыгъ.

* * *

Псэемыблэжьыныгъэу къэралыгъом ыкIи обществэм апашъхьэ щыряIэр къэзыушыхьатырэ апшъэрэ наградэу СССР-мкIэ алъытагъэр Советскэ Союзым и ЛIыхъужъ и Дышъэ Жъуагъу.

1934-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу 1991-м нэс Советскэ Союзым и ЛIыхъужъыцIэр нэбгырэ 12722-мэ арапэсыгъ.

IофшIэгъэ гъэхъагъэхэм апае 1938 — 1991-рэ илъэсхэм анэсэу **«Социалистическэ IофшIакIэм и ЛIыхъужъ»** зыфиIорэ щытхъуцIэр нэбгырэ 20400-мэ афагъэшъошагъ. IофшIэкIо пэрытхэм медалэу **«Гъупчъэ-Уат»** аратыщтыгъ.

1992-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу щытхъуцIэу **«Урысые Федерацием и ЛIыхъужъ»** зыфиIорэр агъэнэфагъ.

Къэзыгъэхьазырыгъэр ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет.

АЩ ФЭДЭ ЗАО КЪЭРЭМЫХЪУЖЬ

(Iотэжь)

Хьазэрталэ ипщынэ макъ

ЖъоныгъокIэ мэфэ пщэгъуашъом изэкъо дэдэу икъэлэпчъэIу Iусыгъэ Мыхьамэт ытхьакIумэ къыридзэгъэ пщынэ мэкъэ дахэр зыфигъэдэн ышIагъэп. Зэщизэу, гупсэфэу, орэдым нахь зыкъиIэтымэ, зыкъигъэнафэзэ, чылэм зыхигуащэщтыгъ.

Сыд гъэшIэгъона?! Джэгу дэтэп, пщынауи тесэп мы тэмашъхьэм, зыгорэкIэ къыщыхъугъэмэ пшIэна? Ау мэкъамэр нахь къэблагъэ, нахь къэнафэ; зэхехы, зэхехы икIэсэ орэдэу, джа зэо фыртынэм имафэхэм, гур зыгорэущтэу ыгъэIасэу, нэшхъэй пщэфым ухещэми, Радмир зыцIэ кIэлакIэу ахэтыгъэм (хэкIодагъ) бэрэ къыригъаIощтыгъэр.

Орэдыр арыба цIыфыгум иIээгъу иныр! Ар къагурыIоу, аккордеон ыкIи баян зыфэпIощтхэр зэуапIэм зыIотхэми бэмэ зыдаIыгъыгъ, яшIуагъи къэкIуагъ. УгъыкIэ гум хэхъощтэп, орэд, пщынэ е нэмыкI музыкэ Iэмэ-псымэхэм ахэзагъэхэрэм, аIапэ «чыIухэм» зэрарагъэчъэу, щыIэныгъэ гушIуагъор агъотыжьыщтыгъ. Ежь-ежьырэу гущыIэнчъэу зыдэгущыIэжьызэ къэтэджи, орэд макъэмкIэ кIуатэу лIым ригъэжьагъ, ежь иунэ ыпшъэIокIэ, чылэгъунэмкIэ къеIукIы. Ары, хэукъуагъэп, джы пщынэ гъумпIыри, ежь мэкъамэм зыгорэм макIэу гущыIэхэр къызэрэдиIохэрэми гу лъытэгъоягъэп.

Мыхьамэт къелъэкIоныгъ, пщынэ-орэд макъэри нахь къыIубыбагъ. **«Сулико»,** джа **«Сулико»** дэдэу зэмызэщэу зэдэIущтыгъэхэр зэо блэкIыгъэм къырегъаIо блынкIым дэсэу гъунэгъу шъэожъыеу илъэси 10 нахьыбэ зымыныбжьым.

Мыхьамэт дунаир фимыкъужьэу, къэлэпчъэжъые Iухыгъэм нэси, зэпырымыгъэгъэу шIоигъоу уцугъ. Ау Хьазэрталэ цIыкIум иорэд нэмыкI ынэ къыIуимыхьэу, етIупщыгъэу, лъэкъо лъэныкъомкIэ мэкъамэм дырыгъаштэу, тепкIэмэ, гущыIэхэри къыдиIохэзэ, ипщынэ ыгъэжъынчыщтыгъ.

Ау ныбжьыкъу къэдзыгъэу къэлъагъорэр зыщыщыр ымышIэу кIалэм ышъхьэ къыIэтыгъ, пщынэ (баян) ныбэр зэфищэзэ, къэтэджыгъ, Мыхьамэтышхом къыпэгушIуагъ. Ау ежь Мыхьамэт къэгузэжъуагъ:

— А сикIал, Хьазэртал, къысэдэIуи, тIысыжьи къегъаIу! — шъорышIыгъэ хэмылъэу елъэIугъ.

КIэлэ емышIэ-шIумышIэр гушIуагъэ арэу къыригъаIорэм фэчэфэу къедэIун зэригъотыгъэмкIэ. ЫIпэрэм нахь ыгу фаблэу пщынэр зэIищыгъ, ыгу цIыкIуи, бзыу тамэу дэIорышIэу, о зэхэпхыгъэм анахь шIагъоу къыригъаIощтыгъ.

Мыхьамэт чэум макIэу зытыригъэкIагъэу даIощтыгъ. ЗэкIэ пэкIэкIыгъэр ынэ кIэкIыжьыщтыгъ, чIыр пэкIэ ахэм «амыжъуагъэкIэ» къэнагъэп, ощхи, оси яIагъэп, гъабли, чъыIи аIуагъэп — Хэгъэгур зэраухъумэщтыр, пыижъ бзаджэм зэрэтекIощтхэр ягугъэпIагъ. Ягуузи, ялыузи, яуIагъи, ямышхагъи, ябын чыжьэхэри, ягугъэ IэшIухэри нахь къапэблагъэ зышIызэ, псэ къахэзылъхьажьыщтыгъэр орэд-пщынэ мэкъэ шъабэр ары.

— О си Тхь! Сыд зэо мыгъоу ар къытфэсыгъагъа, о си Тхь! Сыд хьазаб машIоу ащ тыпатэкъогъагъа?! — Хэгъэгум паемэ, «Ура!» макъэм ыIэтыхэу советскэ дзэкIолIхэм, дзэпащэхэм зашIэжьыщтыгъэп, псэр атызэ, напэр къагъанэщтыгъ, ялIыгъэ гъунэнчъагъ, яцIыфыгъэ лъэгагъ.

Блэгъо щынагъоу нэмыц техакIохэр IашэкIи, шъуашэкIи узэндыгъагъэх, ау агу нэкIыгъ.

Тэ, советскэ цIыфхэм, анахь Iэшэшхоу яIагъэр ягугъэ мыпшъыжь, яцыхьэ зэрэмыкIосагъэр ары. Зао хъурэп лъы щымычъэу, зао щыIэп нэпс щемыхэу. БлэкIыгъэ Хэгъэгу зэошхом цIыф хые миллион пчъагъэм алъыпс макIэп щычъагъэр, щыфэхыгъэр, хэкIодагъэр, хьалэч-псэлэчыр къызхигъэхьагъэр — сэкъатэу, цIыфныкъоу къыгъэнагъэр: зым — ынэ, адрэм — ыIэ, ящэнэрэм — ылъэкъуитIу е ибын-унагъо зэрэщытэу, ятфанэрэм — иуни, ихапIи, икъуаджи акIыгъужьэу ащ хилъхьагъэх. Ау гъэшIэ минишъэ пчъагъэр кIэутэн ашIызэ, щтэр амышIэу, псэемыблэжьэу зэуагъэх тицIыфхэр, яшъхьафитыныгъэ, ямамыргъэ къаухъумагъ, ТекIоныгъэр къыдахыгъ.

* * *

Хьазэрталэ бэрэ, бэрэ дэгъоу «Сулико» къызыригъэIогъэ уж, пшъыгъэу, пщынэр ыгъэтIылъи, Мыхьамэт къекIолIагъ.

— Къыдахьэба шъыу, тати мары къыдэхьажьыщт, нани IэшIоу шъуигъэшхэщт, — риIуагъ нахьыжъым шъхьэкIафэ хэлъэу.

Мыхьамэт ынэгушъо тедыегъэ нэпсыцэ лыдхэр тырилъэкIыкIыжьызэ, нэшIукIэ къеплъыгъ, «Тхьэм лIышхо уешI, Хьазэртал, пшъхьапэу къысфебгъэIуагъ», — ыIуи, цIыкIуцIыкIоу IукIыжьыгъ.

Ары. Зэо блэкIыгъэм иджэрпэджэжь хэтыпагъэм зыкIи щыгъупшэрэп, уIэгъэжъхэр гъэкIыжьыгъуаехэба.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

КIэлэцIыкIу лагерьхэм ащыжъот

Теуцожь районым гъэсэныгъэмкIэ игъэIорышIапIэ ипащэу Ерэджыбэкъо Адам зыIудгъэкIагъ, нэужым ащ иIофшIэгъоу, кIэлэцIыкIу лагерьхэр зэрифэшъуашэу зэхэщэгъэнхэм фэгъэзэгъэ КIэрэщэ Сафыет гущыIэгъу тшIыгъэ. Тызыфэягъэр лагерьхэм якъызэIухын зызэрэфагъэхьазырыгъэр, ащкIэ Iофыгъо зэфэшъхьафхэу зэшIуахыгъэхэр, кIэлэцIыкIухэм апкъышъол гъэпытэгъэным, ягъэпсэфыгъо уахътэ шIуагъэ къытэу зэхэщэгъэным иIофыгъохэр зэрэзэрахьэхэрэр зэдгъэшIэнхэр ары.

Ахэм къызэрэтфаIотагъэмкIэ, кIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыпIэ лагерьхэр Гъобэкъое, Джэджэхьэблэ, Нэшъукъое, Аскъэлэе, Пэнэжъыкъое, Нэчэрэзые, Очэпщые, Лъэустэнхьэблэ гурыт еджапIэхэм къащызэIуахыгъэх. Тызыхэт мэкъуогъу мазэм и 25-м нэс ахэм Iоф ашIэщт.

— ПстэумкIи непэ лагерьхэм кIэлэцIыкIу 590-мэ защагъэпсэфы, япсауныгъэ ащагъэпытэ, — яIофшIэн зэрэзэхащэрэм тыщегъэгъуазэ Ерэджыбэкъо Адам. — Ахэм ащыщэу 79-р зигъот мэкIэ, кIэлэцIыкIубэ зиIэ унагъохэм къарыкIыгъэх, кIэлэ ибэхэри ахэтых. КъыхэзгъэщысшIоигъор зыгъэпсэфыпIэ лагерьхэр, ахэм яшхапIэхэр пэшIорыгъэшъэу, шэпхъэ гъэнэфагъэхэм адиштэу зэтегъэпсыхьэгъэнхэм фэшI район администрацием ипащэу Хьачмамыкъо Азэмат ылъэкI къызэримыгъэнагъэр, ахэм сомэ мин 300-м ехъу зэрапэIуигъэхьагъэр ары. Лагерьхэм Iоф ащызышIэхэрэ нэбгыри 170-у къызэхэлъхьагъэр опытышхо зиIэхэ, тапэрэ илъэсхэми ахэм Iоф ащызышIэгъэхэ кIэлэпIухэр, кIэлэегъаджэх, пщэрыхьакIох, медицинэм иIофышIэх, лагерьхэм япащэх.

— Ахэм защызыгъэпсэфыхэрэр, — еIо КIэрэщэ Сафыет, — илъэси 7-м къыщегъэжьагъэу 15-м нэс зыныбжьхэр арых. КIэлэцIыкIухэу чылэм щыщхэр пчэдыжьрэ еджапIэм къекIуалIэх, къоджэ гъунэгъухэм адэсхэр автобусхэмкIэ къыращалIэх. ЫпкIэ хэмылъэу мафэм тIо тэгъашхэх, зятэгъэгъэпсэфы, программэ гъэнэфагъэм тетэу Iоф адэтэшIэ, зэнэкъокъу гъэшIэгъонхэм ахэтэгъэлажьэх, тэгъэджэгух, тэгъэтхъэжьых. Анахь кIэлабэ къызэкIуалIэхэрэм ащыщ Пэнэжъыкъое лагерыр — нэбгыри 130-рэ, Лъэустэнхьаблэмрэ Очэпщыемрэ — нэбгыри 100 зырыз, Гъобэкъуаем — кIэлэцIыкIу 80, Аскъэлаем, Нэшъукъуаем, Нэчэрэзыем, Джэджэхьаблэм зэфэдэх — кIэлэцIыкIу 50 зырыз.

Нафэ къызэрэтфэхъугъэмкIэ, непэ кIэлэцIыкIу лагерьхэм ащыжъот, зэкIэми IофшIэнэу зэшIуахырэр зыфэгъэхьыгъэр кIэлэеджэкIо цIыкIухэр къызщатIупщыгъэхэ зыгъэпсэфыгъо мазэхэм зыздагъэзэщтыр амышIэу урамхэм атемытынхэр, мыхъунхэр зышIэхэрэмрэ зыIохэрэмрэ дамыхьыхынхэр, гъогухэм атехъухьэрэ тхьамыкIагъохэм, тутын ешъохэрэм, наркотикхэр зыгъэфедэхэрэм ахэмыфэнхэр ары.

Лагерьхэм яIофышIэхэм шапхъэхэм адиштэрэ программэ гъэнэфагъэм тетэу кIэлэцIыкIухэм къямыхьылъэкIэу, джэгукIэ шIыкIэхэм нахь афэдэхэу яIофшIэнхэр зэхащэх. Анахь мэхьанэ зэратыхэрэм ащыщ гъогурыкIоныр щынэгъончъэ шIыгъэным фэгъэсэгъэнхэр. Ащ фэшI полицием иIофышIэхэр график гъэнэфагъэм тетэу лагерьхэм ащэIэх, зэIукIэгъу гъэшIэгъонхэр кIэлэцIыкIухэм афызэхащэх.

Районым испортсменхэри яхьакIэх, Iэнэ хъураехэр афызэхащэх, кружок зэфэшъхьафхэм Iоф ашIэ, кIэлэцIыкIухэр зыфаехэм ахагъэлажьэх. Адыгэ джэгухэр, нэмыкI джэгукIэ гъэшIэгъонхэр афызэхащэх. Кинофильмэхэр къафагъэлъагъох, къоджэ музейхэм, тхылъеджапIэхэм ащэх, заом, IофшIэным яветеранхэм афэгъэхьыгъэ къэгъэлъэгъонхэу ахэм ачIэтхэм нэIуасэ афашIых, адыгэ шэн-хэбзэ зэхэтыкIэхэм афэгъэхьыгъэхэр къафаIуатэх. Къуаджэхэм яхьэнэ-гъунэхэм чIыпIэ гъэшIэгъонхэу яIэхэр къарагъэплъыхьэх, ахэм ацIэхэр къызхэкIыгъэхэр къафаIуатэх. Нэшъукъое еджапIэм идиректорэу КIыкI Валерэ къытиIуагъ якъуаджэ ипсынэкIэчъэхэм ятарихъ кIэлэцIыкIухэр зэрэщагъэгъозагъэхэр. Медицинэм иIофышIэхэм уз зэфэшъхьафхэр къызыхэкIыхэрэр, ахэм защыуухъумэн зэрэплъэкIыщтыр къафаIуатэ.

Лагерьхэм гъэшхэн Iофым лъэшэу анаIэ щатырагъэты. Мафэ къэс кIэлэцIыкIухэр тIо агъашхэх, сомэ 93-рэ аосэ гъомылапхъэхэр нэбгырэ пэпчъ Iанэм фытырагъэуцох.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ЗАОМ ИКЪИНЫГЪОХЭМРЭ ЩЫIЭНЫГЪЭМРЭ

Насыпыр сабыигъом къыщежьэ

Заор зэрилъэгъугъэ шIыкIэр къымышIэжьми, икIэлэцIыкIугъом тхъагъо къызыкIемыкIугъэр Кушъэкъо Кимэ дэгъоу ешIэ. Ятэу Долчэрые Хэгъэгу зэошхом зыхэкIуадэм илъэситIу ныIэп ыныбжьыгъэр. Янэу Сэламэт ибзэу къэнэгъэ сабыитIур щыIэнигъэм фигъэсагъэх. Кимэ непэ зэплъэкIыжьмэ, игукъэкIыжьхэр жъы мыхъугъэхэу елъытэ. Ышнахьыжъэу Андзаур упчIэжьэгъу зишIыкIэ, зэшхэм гущыIэр зэIэпахызэ, къэбар гъэшIэгъонхэм уащагъэгъуазэ.

Хэгъэгу зэошхом илъэхъан Щынджые щырэхьатыгъэп. Фашист техакIохэр къуаджэм къыдэхьагъэхэу щыхъункIэщтыгъэх. Штаб къыщызэIуахыгъэу пытапIэ зэрэщагъэпсыщтым пылъыгъэх. Кушъэкъо Долчэрые 1942-рэ илъэсым бэдзэогъу мазэм и 15-м Украинэм щызаозэ, Луганскэ хэкум и Поснянскэ район щыфэхыгъ. Сэламэт къинхэм къауфагъэп. СабыитIур ыпIузэ заом ыкIыб щыIэу Iоф ышIэщтыгъ. ТекIоныгъэм и Мафэ къэзыгъэблэгъагъэмэ ар ащыщыгъ. ИкIалэхэр гукIэгъоу ахэлъымкIэ къетэжьыгъэх, агъэшIожьын алъэкIыгъ.

Щынджые гурыт еджапIэм шIэныгъэу щызэрагъэгъотыгъэр зэшхэм лъагъэкIотагъ. Мэкъумэщ институтэу Краснодар дэтыр Андзаур къыухи, инженер-механикэу къуаджэм Iоф щишIагъ. Пенсием зэкIом ыуж фермер IофшIэным зыритыжьыгъ.

ЫшнахьыкIэу Кими Краснодар щеджагъ. Апшъэрэ гъэсэныгъэр зызэрегъэгъотым, Ингушетием агъакIуи, зы илъэсрэ кIэлэегъаджэу Iоф къыщишIагъ. 1967-рэ илъэсым икъоджэ гупсэ къыгъэзэжьи, физикэмкIэ кIэлэегъаджэ хъугъэ. Илъэси 10 тешIагъэу Щынджые гурыт еджапIэм идиректорэу агъэнэфагъ. КIэлэегъэджэ сэнэхьатым зэрэфэщагъэм дакIоу, спорт къэбархэм защигъэгъозэныр икIэсагъ. Футбол къэтынхэм телевизорымкIэ яплъыщтыгъ.

Ригъэджагъэхэм къызэраIотэжьэу, кIэлэеджакIомэ ахэт зыхъукIэ Кимэ спорт къэбархэм акIэупчIэщтыгъ. Къэбарэу ымышIэрэм кIэупчIэным зи мыхъун хилъагъощтыгъэп. Сыхьатхэр аригъэхыхэ зыхъукIэ, кIэлэеджакIомэ ящыIэкIэ-псэукIэ зэригъашIэщтыгъ.

КIэлэегъаджэ пэпчъ предметэу аригъэхьырэр ыгъэлъэпIэн, шIогъэшIэгъонэу щытын фаеу Кимэ ылъытэщтыгъ. УпчIэ зимыIэ кIэлэеджакIом Iоф дэпшIэныр зэрэмыпсынкIэр дэгъоу къыгурыIощтыгъ.

— УмышIэрэм узэрэкIэупчIэщт шIыкIэр ор-орэу къэбгъотыныр нахьышIу, — ариIощтыгъ кIэлэеджакIомэ К. Кушъэкъом. — ШIэныгъэу иIэм егупсэфылIэрэм хэукъоныгъэ ин ешIы... Щынджые инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу 1983 — 1985-рэ илъэсхэм Кимэ щытыгъ. Нэужым гурыт еджапIэм физикэмкIэ ыкIи астрономиемкIэ икIэлэегъэджагъ. Илъэс 36-рэ Iоф ышIагъ, пенсием щыI. Кушъэкъо Кимэрэ ишъхьэгъусэу Минхъанрэ шъэуитIурэ пшъэшъитIурэ зэдапIугъ.

БэмышIэу Кушъэкъомэ яунагъо гушIо макъэу итыгъэр мэкIагъэп. Кимэ ыкъо унагъо ышIагъ. Нысэ къызэрэфащагъэм дакIоу, Кимэ къызыхъугъэ мафэри хигъэунэфыкIыгъ. Ятэ къымылъэгъужьыгъэ псэукIэу унагъом иIэм гъунэгъухэм, Iахьылхэм къыраIуалIэрэр зэхэтхы.

Мамырэу упсэуным имэхьанэ Кушъэкъо Кимэ къытегущыIэзэ, тилъэпкъэгъухэу Сирием исхэр джырэ уахътэ заом имашIо зэрэхэфагъэхэм егъэгумэкIы.

— IашэкIэ «узэдэгущыIэу» сыдэущтэу узэгурыIощта, — еIо Кимэ. — Сабыйхэм агу ихьыкIырэр заом кIэзыгъэстырэмэ зэхашIыкIырэба...

Сэламэт гуфэбэныгъэу икIалэмэ ахилъхьагъэр щыIэныгъэм щылъагъэкIуатэ. ЯкIэлэцIыкIугъом Андзаури, Кими къиныбэ апэкIэкIыгъэми, янасып зыдалъэгъужьэу мэпсэух.

Сурэтым итхэр: **Кушъэкъо Сэламэт къыгосых ыкъохэу Андзауррэ Кимэрэ.**

ТХЫЛЪЫКIЭХЭР

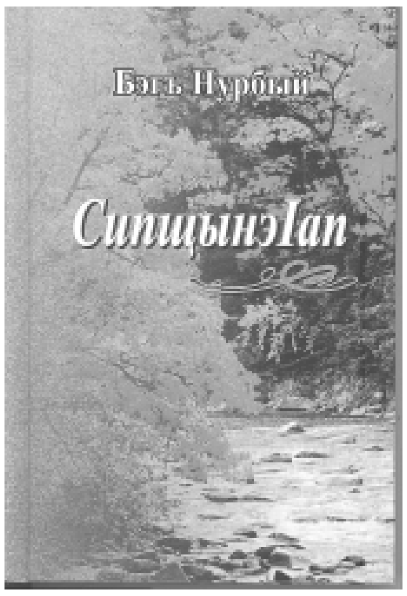

Пщынэ Iапэр орэд бзэпс

УсакIоу Бэгъ Нурбый илъэс зэфэшъхьафхэм ытхыгъэхэр зыдэт тхылъэу «СипщынэIап» зыфиIорэр Мыекъуапэ къыщыдэкIыгъ. «Адыгэ макъэм» иредакцие илъэс 25-м нахьыбэ Н. Бэгъым Iоф щишIагъ. ЩыIэныгъэр зэрилъэгъурэ шIыкIэм, гумэкIыгъоу иIэхэм яхьылIэгъэ усэхэр, поэмэхэр тхылъым къыщыхаутыгъэх. ИкIэлэцIыкIугъор заом иилъэсхэм зэратефагъэр итхыгъабэмэ ахэт.

Адыгэ фольклорым, шIулъэгъум, лIыхъужъныгъэм, икъоджэ гупсэу Нэчэрэзые, янэ-ятэхэм, нэмыкIхэм япхыгъэ гупшысэхэр къызэрэгурыIорэ шIыкIэм усакIор къэтегущыIэ. Н. Бэгъым дунаир зихъожьыгъэр илъэсыбэ мэхъуми, тщыгъупшэрэп, итхыгъэхэмкIи, ишIушIагъэхэмкIи къытхэт. ЦIыф дэгъоу, гупцIанэу, шъырытэу зэрэщытыгъэр итхылъхэм къахэщы.

Адыгэ Республикэм итхылъ тедзапIэ къыдигъэкIыгъэ тхылъым уеджэзэ, Н. Бэгъым исабыигъор нэгум къыкIэуцо. Хэгъэгу зэошхор къызежьэм, илъэси 4-м итыгъ. Фашист техакIохэм адыгэ чIыгум лъэужэу къыщагъэнагъэм гурэ псэрэкIэ яплъыщтыгъ. «Хъярым пчъэр фыIусэхы», «Гъэбэжъу огъот», «ЧIыгум игупсэф», нэмыкI тхылъэу ытхыгъэхэм «СипщынэIап» зыфиIорэр къахэхъуагъ. КIэлэеджакIохэм къащыублагъэу зыныбжь хэкIотагъэмэ анэсыжьэу «СипщынэIапэм» къыдэхьэгъэ усэхэмрэ поэмэхэмрэ ашIогъэшIэгъоныщтых.

НЫБЖЬЫКIЭ ГУПШЫСЭХЭР

Мамырныгъэм иIотакIох

Тинепэрэ ныбжьыкIэхэм мамыр щыIакIэр агъэпытэ. Хэгъэгу зэошхом тхьамыкIагъоу цIыфхэм къафихьыгъэр тхылъхэмкIэ, кинофильмэхэмкIэ, тарихъ къэбархэмкIэ зэрагъэшIэх. Заом имашIо лажьэ зимыIэ нэбгырэ минишъэхэр зэрэхэкIуадэхэрэм ахэр щыгъуазэх.

Шэуджэн районым икIэлэеджакIохэр концертхэм, мэфэкI зэхахьэмэ ахэлажьэх. Усэмэ къяджэх, орэдхэр къаIох. Мамыр щыIакIэм идэхагъэ рэгушхох. Хьамырзэкъо Заринэ, Къуанэ Асыет, Набэкъо Азэ тиреспубликэ ичIыопс зэрэбаим, мамыр щыIакIэм, шIулъэгъум афэгъэхьыгъэ орэдхэр къаIох. АдыгабзэкIи, урысыбзэкIи агъэжъынчырэ орэдхэр цIыфхэм агу рехьых.

— Тигуапэу концертхэм тахэлажьэ, — къаIуатэ Къуанэ Асыет, Набэкъо Азэ, Хьамырзэкъо Заринэ. — Тикъашъохэри, тиорэдхэри дахэх. Адыгэ шъуашэм идэхагъэ нэмыкI лъэпкъхэм нахьышIоу ядгъашIэ тшIоигъу.

Сурэтым итхэр: **Хьамырзэкъо Зарин, Къуанэ Асыет, Набэкъо Аз.**

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

ЗэхэзыщагъэрыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редактор шъхьаIэр
ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МЭЩЛIЭКЪО Саид

Редактор шъхьаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
ХЪУРМЭ Хъусен

Редакциер зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4010
Индексхэр 52161 52162
Зак. 2230

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00